

ГРАВЕ осигурување АД Скопје

Годишен извештај за работењето
за **2023** година

Скопје, 2024

Содржина:

1. Општо економско опкружување	2
2. Општи информации (напомени)	7
3. Корпоративно управување	9
4. Акционерски капитал	12
5. Организациона структура	13
6. Деловна политика и клучни стратегиски цели	14
7. Анализа на работењето, финансиска резултат и финансиска положба	16
8. Опис и управување со ризици	28
9. Информатичка технологија	35
10. Трансакции со поврзани субјекти	36
11. Прилози:	39
- Прилог 1: Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	
- Прилог 2: Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	40

1. ОПШТО ЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ

Во текот на третото тримесечје од годинава, Народната банка продолжи со циклусот на затегнување на монетарната политика, коешто започна уште од крајот на 2021 година. Во овој период, основната каматна стапка беше зголемена во два наврати, збирно за 0,30 п.п., до нивото од 6,30%. Во согласност со зголемувањето на основната каматна стапка, беа зголемени и каматните стапки на расположливите депозити преку ноќ и на седум дена, до нивото од 4,20% и 4,25%, соодветно. Со тоа монетарната политика и натаму е затегната, во услови на постепена стабилизација на ценовниот раст и поволен девизен пазар, но кога сè уште постојат ризици и неизвесност. Монетарната поставеност беше дополнително поддржана и од измените во инструментот за задолжителна резерва. Заради зајакнување на досегашните позитивни ефекти од овие мерки, Советот на Народната банка во август и септември донесе две дополнителни измени кај инструментот на задолжителна резерва (чијашто примена стапува во сила во ноември и декември 2023 година, соодветно), заради натамошна поддршка и на процесот на денаризација на билансите на банките. Соодветни на монетарните промени се и донесените макропрудентни мерки, односно зголемувањето на противцикличниот заштитен слој на капиталот, како и мерките поврзани со поставувањето прагови за следење на квалитетот на кредитната побарувачка. Со овие мерки се зајакнува системската отпорност на банкарскиот систем, како и преносот на монетарните сигнали. Со оглед на монетарната стратегија на стабилен девизен курс на денарот во однос на еврото, при промените во домашната монетарна политика беше земена предвид и поставеноста на монетарната политика на Европската централна банка, којашто и во текот на третиот квартал продолжи со монетарното затегнување. Условите за водење на монетарната политика и натаму се неизвесни и под најголемо влијание од идната динамика на инфлацијата и поместувањата кај инфлациските очекувања, коишто ќе зависат и од водењето на макроекономските политики коишто влијаат врз побарувачката во економијата.

Макроекономската слика за периодот 2023 – 2026 година во овој циклус проекции не е значително променета во споредба со проекциите од април. И понатаму се очекува умерено забавување на растот во 2023 година и негово постепено засилување во период. Така, во согласност со постепеното забавување на активноста во првата половина на годината, како и сигналите од високофреквентните показатели за третото тримесечје, се очекува дека во 2023 година економскиот раст умерено ќе забави и ќе се сведе на 1,9%. Подобрувањето на надворешниот амбиент, во комбинација со одредени домашни специфични фактори, особено поврзани со јавниот инфраструктурен циклус би го поддржале забрзувањето на растот, па тој би достигнал до 3% во 2024 година. Растот на економијата би бил малку послаб од претходните очекувања (2,1% во 2023 година и 3,6% за 2024 година), со оглед на надворешното окружување коешто е понеповолно во споредба со априлските проекции. За 2025 година, проекцијата за БДП е непроменета, односно и натаму се оценува дека растот ќе забрза искачувајќи се на 4%, а со оваа динамика би се движел и во наредната 2026 година. Во поглед на структурата на растот, за 2023 година се очекува позитивен придонес како од нето-извозот (во услови на очекуван посилен пад на увозот од извозот), така и од домашната побарувачка (поддржана од растот на потрошувачката на населението и на бруто-инвестициите).

Во следните две години, растот би се должел на домашната побарувачка, при негативен придонес од нето-извозот. Во рамките на домашната побарувачка, најголем позитивен придонес се очекува од бруто инвестициите, а значаен фактор за раст ќе биде и потрошувачката на домаќинствата. Имено, во следниот двегодишен период се очекува позначително закрепнување на бруто-инвестициите, заради засилената изведба на капиталните инфраструктурни проекти поврзани со изградбата на патните коридори и приватните домашни и странски инвестиции, со што оваа компонента ќе биде најважна за растот. Истовремено, се очекува умерено посилен раст и на личната потрошувачка, што главно ќе произлезе од динамиката кај расположливиот доход, во чии рамки масата на платите е основниот двигател на растот. Солиден раст се очекува и кај извозот на стоки и услуги, како резултат на закрепнувањето на странската побарувачка којашто би го поттикнала традиционалниот, но и новиот извозен сегмент. Растот на извозот и на домашната побарувачка, а пред сè на инвестициите поврзани со активностите околу изградбата на патната инфраструктура коишто ќе се остварат од страна на странски изведувач, ќе придонесат за зголемување и на увозот на среден рок. Притоа, во рамките на тековното сценарио не се претпоставуваат поголеми ескалации поврзани со воените дејствија во Украина и на Блискиот Исток.

Во вториот квартал од 2023 година и натаму расте активната во домашната економија, но забавено на годишно ниво. БДП оствари реален раст од 1,1% на годишна основа, наспроти 2,1% во претходниот квартал. Годишниот раст и динамиката и во овој квартал во најголема мера е резултат на групата дејности „трговија, транспорт и угостителство“. Оваа група дејности и натаму има најзначаен придонес во растот, иако динамички гледано тој забавува и придонесува за забавувањето на економската активност во целина. Дополнителен позначителен позитивен придонес имаат индустријата и дејностите со недвижен имот. Од друга страна, по солидниот раст во првиот квартал, градежништвото забележа позначителен пад во вториот квартал, што дополнително придонесе за забавување на годишниот раст на БДП. Високофреквентните податоци на страната на понудата коишто се расположливи за периодот јули – август 2023 година главно упатуваат на натамошен раст на економската активност во третиот квартал од годината, но побавно. Оцените на раководителите за деловната состојба на претпријатијата за третиот квартал од 2023 година се поповолни кај сите позначајни сектори од економијата, во споредба со истиот период од претходната година. За следниот период, раководителите на претпријатијата во рамките на трговијата на мало и услужниот сектор имаат поповолни очекувања, додека кај градежништвото и индустријата очекувањата се малку понеповолни.

Во третиот квартал од 2023 година стапката на инфлација и натаму забавува на годишна основа, со што се сведе на едноцифрено ниво и во просек изнесува 7,7%. Забавен раст на домашните цени се забележува кај сите три главни категории – храната, енергијата и базичната инфлација, со најголем придонес на цените на храната. Во текот на овој квартал, цените на основните прехранбени производи на меѓународниот пазар се движат главно во надолна насока и во услови на послаб притисок на енергентите врз оперативните трошоци во прехранбената индустрија, се создаде простор за надолно поместување на цените на храната. Во поглед на факторите коишто би влијаеле врз идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, во третиот квартал се забележува пад на цените на домашните производители на индустриски производи и натамошно забавување на странската увезена инфлација, надолното со

владините мерки за намалување и замрзнување на цените на дел од прехранбените производи и пијалаци, донесени во септември. Во однос на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари и натаму предвидуваат нејзино постепено забавување, што е главно во согласност со проектираната динамика на инфлацијата на Народната банка и меѓународните институции.

Во третиот квартал од 2023 година стапката на инфлација и натаму забавува на годишна основа, со што се сведе на едноцифрено ниво и во просек изнесува 7,7% (11,2% во претходниот квартал). Најголем придонес за ваквата динамика има забавениот раст на цените на храната, надополнет од надолната патека на раст на цените на енергентите и на базичната инфлација.

Како најзначајни промени кои се однесуваат на економската активност може да ги изводиме следниве:

- Во ноември 2023 година, индустриското производство забележа пад од 2,3% во споредба со истиот месец претходната година;
- Трендот на забавување на стапката на инфлација продолжи и во ноември, поточно таа изнесува 3,1% и е намалена за 0,4 п.п во споредба со претходниот месец (3,5% во октомври 2023 година). На месечно ниво стапката на инфлација се зголеми за 0,1%;
- Во периодот јануари - ноември 2023 година извозот забележа раст од 0,2%, а увозот пад од 8,3%, што резултира со намалување на трговскиот дефицит за 27,1% споредено со истиот период од 2022 година;
- Во периодот јануари - ноември 2023 година, вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 248.473 милиони денари, односно 27,8% од БДП, што претставува повисоко остварување за 13,3% во однос на истиот период од 2022 година;
- Во периодот јануари – ноември 2023 година, вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 276.936 милиони денари, односно 31,0% од БДП, што е за 13,9% повеќе во однос на истиот период претходната година;
- Во ноември 2023 година, вкупните кредити на банките се зголемија за 5,2% на годишно ниво, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 7,2%.

Основни макроекономски индикатори	2021	2022	2023	2024
Реален сектор				
Бруто-домашен производ				
реална стапка на раст (во %)	4,5	2,2	2,3	3,4
во милиони денари*	729.445	803.141	894.727	980.860
во милиони евра*	11.836	13.033	14.520	15.917
во милиони долари*	13.998	13.705		
Бруто-домашен производ по жител				
во денари*	397.060	438.464		
во евра*	6.443	7.115		
Бруто инвестиции (во % од БДП)	32,2	36,0	32,6	33,4
Инфлација (просек, во %)	3,2	14,2	9,2	3,6
Надворешен сектор				
- во милиони евра -				
Извоз на стоки - f.o.b.	6.970	8.300	8.341	8.992
Увоз на стоки - c.i.f.	9.648	12.125	11.774	12.715
Трговско салдо	-2.678	-3.826	-3.433	-3.724
Салдо на тековната сметка	-329	-797	-204	-353
Странски директни инвестиции	471	745	520	590
Девизни резерви	3.643	3.863		
- во % од БДП -				
Трговско салдо	-22,6	-29,4	-23,6	-23,4
Салдо на тековната сметка	-2,8	-6,1	-1,4	-2,2
Странски директни инвестиции	4,0	5,7	3,6	3,7
- номинален раст -				
Раст на извозот на стоки - (во %)	20,6	19,1	0,5	7,8
Раст на увозот на стоки - (во %)	27,0	25,7	-2,9	8,0
Девизен курс денар/евро	61,6275	61,6219	61,6	61,6
Девизен курс денар/долар	52,1093	58,5999		
Фискален сектор (Буџет на РСМ)				
- во милиони денари -				
Вкупни приходи	218.021	243.085	282.052	310.128
Вкупни расходи	256.906	278.596	324.810	343.638
Буџетско салдо	-38.885	-35.511	-42.759	-33.510
- во милиони евра -				
Вкупни приходи	3.538	3.945	4.577	5.033
Вкупни расходи	4.169	4.521	5.271	5.577
Буџетско салдо	-631	-576	-694	-544
- во % од БДП -				
Вкупни приходи	29,9	30,3	31,5	31,6
Вкупни расходи	35,2	34,7	36,3	35,0
Буџетско салдо	-5,3	-4,4	-4,8	-3,4
Социјален сектор				
Нето плата				
номинален пораст (просек, во %)	5,7	10,9	13,5	8,4
реален пораст (просек, во %)	2,3	-2,9	4,3	4,8
Бруто плата				
номинален пораст (просек, во %)	5,7	11,1	13,5	8,4
реален пораст (просек, во %)	2,4	-2,7	4,3	4,8
Стапка на невработеност (просек)**	15,4	14,4	12,8	11,9
Стапка на вработеност (просек)**	47,2	47,3	45,5	47,3

* Податоците се во номинални вредности.

Извор: Државен завод за статистика, Народна банка на Република Северна Македонија и Министерство за финансии.
Податоците во обоеното подрачје се проекции на Министерството за финансии.

Друштвото своите активности ги извршува само на осигурителниот пазарот во Република Северна Македонија па во таа смисла економското опкружување кое треба да биде анализирано е Македонскиот пазар и куповната моќ на нашите граѓани. Друштвото во текот на 2023 година, своето работење односно дејноста ја спроведуваше следејќи ги сите економски сигнали од надворешното опкружување. Постигнатите цели од нашето работење во 2023 година, упатуваат на грижа за рационално и наменско користење на расположливите средства, динамична усогласеност на изворните приходи и други приливи и зајакнато управување со ликвидноста на краток и среден рок. Вложувавме напори за одржување на довербата на високо ниво, охрабрувајќи ги нашите клиенти да ја продолжат и продлабочат соработката со Друштвото.

2. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ (НАПОМЕНИ)

Назив на друштвото	Акционерско друштво за осигурување ГРАВЕ осигурување АД Скопје
Седиште на друштвото	Ул.Пиринска 23, 1000 Скопје
Контакт	Телефон: +389 2 3 109 674 ; Факс: +389 2 3 118 855
Бев страна	www.grawe.mk
Е-адреса	office.skopje@grawe.at
Дата на основање	19.02.2007 година
Упис во централен регистар	Запишано во Централниот регистар на РСМ под деловоден број 30120070001886 од 19.02.2007 година
Матичен број	6192491
Даночен број	4030007623705
Основен капитал на друштвото	183.998.795 МКД (3.000.000 Eur)
Број на акции	3.000
Сопственост	Приватна
Големина на субјект	Голем
Дејност на друштвото по стандардна класификација	Животно осигурување 65.11
Трансакциски сметки	Халкбанк АД Скопје: 270061924910176 НЛБ Банка АД Скопје: 210061924910169 УНИ Банка АД Скопје: 240070001238473 Шпаркасе Банка АД Скопје: 250001002649826 Комерцијална Банка АД Скопје: 300000002450935 Про кредит Банка АД Скопје: 380118564300194 Стопанска Банка АД Скопје: 200001480649993
Овластен ревизор	Друштво за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје Адреса: Св. Кирил и Методиј бр.20, 1000 Скопје Датум на именување: Решение за издавање на согласност за друштво за ревизија од издадена од Агенцијата за супервизија на осигурување со архивски број УП бр. 14-2-467 од 29.03.2023 година.

ГРАВЕ осигурување АД Скопје (во понатамошниот текст Друштво) со седиште на ул. Пиринска бр.23, 1000 Скопје, по добиеното Решение за издавање дозвола за вршење работи на осигурување од Министерството за финансии бр. 11- 18652/3 од 15.01.2007 година е запишано во Централниот регистар на Република Северна Македонија под деловоден број 30120070001886 од 19.02.2007 година. Единствениот акционер и сопственик на друштвото е Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft од Грац со 100% учество во основачкиот капитал. Краен сопственик е GRAWE – Vermögensverwaltung.

На 31 декември 2023 година во Друштвото има 14 (2022: 15) вработени.

Бројот на вработените во прием во осигурување и ликвидација и проценка на штети, бројот на вработени по кадровска структура како и просечниот број на вработени на база на саатнина на 31.12.2023 година е следната:

СП-99: Број и структура на вработени

Број на вработени по кадровска структура (состојба на последниот ден од Периодот)							Просечен број на вработени (на база на саатнина)	Број на вработени во:	
100	101	102	103	104	105	106		прием во осигурување	ликвидација и проценка на штети
ДР	МР	ВСС	ВШС	ССС	НСС	Вкупно			
		12		2		14	14	1	1

Друштвото е регистрирано за обавување на следните работи:

- **Класа 19:** Осигурување на живот - Осигурување во случај на доживување, осигурување во случај на смрт, мешано осигурување на живот, рентно осигурување и осигурување на живот со поврат на премии.
- **Класа 21:** Осигурувањето на живот во врска со удели во инвестициони фондови, кога осигуреникот го презема инвестициониот ризик во однос на промена на вредноста на инвестиционите купони или други хартии од вредност на инвестиционите фондови;
- **Класа 1:** Осигурување од последици на несреќен случај (вклучувајќи индустриски повреди и професионални заболувања), во случај на смрт или нарушување на здравјето поради повреда); и
- **Класа 2:** Здравствено осигурување

3. КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

ГРАВЕ осигурување АД Скопје има воспоставено едностепен систем на управување преку Одбор на директори согласно одредбите на Законот за трговски друштва и Законот за супервизија на осигурувањето.

Овластен внатрешен ревизор на Друштвото е Велика Пешова.

Орган на управување: Одбор на директори.

Одборот на директори го сочинуваат 4 членови од кои 3 неизвршни и 1 извршен член и тоа:

Одбор на директори	2023
Зоран Стојановски, жител на Република Северна Македонија	Извршен директор
Ранко Ковачевиќ, Република Србија	Неизвршен член
Christoph Czettl, жител на Република Австрија	Неизвршен член
Gunter Puhtler, жител на Република Австрија	Неизвршен член

Од страна на Собранието на Акционери на Друштвото, Одбор на директори во 2023 година се одржани следниве седници:

- Собранието на Акционери на Друштвото одржана 1 седница,
- Одбор на директори 4 седници (седница број 76. до седница бр.79.),

Во рамките на своите овластувања, во деловната 2023 година Одборот на директори презеде голем број на активности, пред се преку донесување одлуки со кои се утврдуват и се уредуваат деловните политики и стратегии во работењето на Друштвото. При донесувањето на одлуките Одборот на директори соодветно ги следеше и ги применуваше одредбите од позитивните прописи. Одборот на директори ги презеде сите неопходни подготвителни дејствија поврзани со функционирањето на внатрешната ревизија. Навременото информирање на Одборот на директори обезбеди оперативна функционалност и конкретна ефективност. Во периодот што измина Одборот на директори обезбеди безрезервна поддршка на организациските единици и на вработените.

Согласно член 384 од Законот за Трговски Друштва, примањата во Република Северна Македонија на членовите на Одборот на директори на Друштвото се како што следи :

Трансакции со клучниот раководен персонал

Вкупните надомести на клучниот раководен персонал на Друштвото се како што следува:

	2023	2022
Краткорочни користи за вработените	8.028	7.724
	8.028	7.724

Внатрешна Ревизија

Внатрешната ревизија на Друштвото, во согласност со годишниот план за работа, во текот на 2023 година изврши 12 ревизии, со што се опфатија сите клучни функции во работењето на Друштвото. Согласно тоа целосно е реализиран планот за извршување на главните ревизорски активности.

Освен активностите околу вршење на планираните ревизии внатрешната ревизија согласно годишниот план ги вршеше и следните дополнителни активности:

- Консултативни и советодавни услуги
- Ревидирање на интерни акти на внатрешна ревизија
- Самопроценка на активноста на внатрешна ревизија
- Оценка на функционирање на интерните контроли во Служба за ИТ
- Оценка на функционирање на интерните контроли во Одделение за штети
- Изготвување на квартални извештаи до Внатрешната ревизија на Групацијата и до Одбор на директори
- Изготвување на годишни извештаи за работата на внатрешна ревизија до Одбор на директори
- Мониторинг на спроведување на дадени препораки и известува за степенот на имплементација на препораките
- Контрола на усогласување на Друштвото за законските и подзаконски прописи и дава насоки и консултации за истото
- Изготвување на годишни и стратешки планови за внатрешна ревизија врз основа на проценка на ризици во ревизорски универзум.

Овластено Друштво за ревизија на финансиски извештаи

Врз основа на член 129 од Законот за супервизија на осигурување и член 25 став 1 од Статутот на ГРАВЕ осигурување АД Скопје, Собранието на Друштвото на седницата одржана на 15.03.2023 година ја донесе следната одлука С бр.9/2023 од 15.03.2023 година, со која го именуваше Друштвото за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје за овластен ревизор на финансиските извештаи на Друштвото за 2023 година.

ГРАВЕ осигурување АД Скопје, до Агенцијата за супервизија на осигурување поднесе барање УП бр.14-2-467 од 23.03.2023 година за добивање на согласност Друштвото за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје да врши ревизија на финансиските извештаи на друштвото за 2023 година. Во прилог кон барањето, ГРАВЕ осигурување АД Скопје ја достави документацијата предвидена со член 6 став (3) од Правилникот за начинот, постапката и документацијата потребна за добивање согласности а во врска со член 129 став (3) од Законот за супервизија на осигурување.

Постапувајќи согласно член 202 и член 222 став (3), а во врска со член 129 став (3) од Законот за супервизија на осигурување и член 6 став (4) од Правилникот за начинот, постапката и документацијата потребна за добивање согласности од страна на Агенцијата за супервизија на

осигурување согласно Законот за супервизија на осигурување, Агенцијата за супервизија на осигурување го разгледа барањето и поднесената документација при што утврди дека кон барањето е приложена комплетна документација со која се докажува дека се исполнети условите од членот 129 став (3) од Законот за супервизија на осигурување, при што донесе одлука од 29.03.2023 година каде дава согласот на Друштвото за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје да врши ревизија на финансиските извештаи на ГРАВЕ осигурување АД Скопје за деловната 2023 година.

Контакт:

Друштвото за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје

Ул.Св.Кирил и Методиј бр.20, 1000 Скопје

Република Северна Македонија

ЕМБС: 5255414

ЕДБ: 4030998353190

4. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

Акционерскиот капитал на Друштвото се состои од 3.000 обични акции (2022: 3.000 обични акции) со номинална вредност од ЕУР 1000 по акција, односно вкупно ЕУР 3.000.000 (2022: ЕУР 3.000.000). Имателите на обични акции имаат право на дивиденда кога ќе биде објавена и имаат право на еден глас на Собрание на Друштвото за еквивалент од 1 обична акција. Согласно законската регулатива дивиденди може да се исплатуваат откако ќе бидат покриени сите акумулирани загуби. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса.

Сопственичката структура на акционерскиот капитал на 31 декември 2023 и 2022 година е следна:

	Акционерски капитал ЕУР 2023	Акционерски капитал ЕУР 2022	Сопственичка структура % 2023	Сопственичка структура % 2022
Акционер				
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	3.000.000	3.000.000	100%	100%
	3.000.000	3.000.000	100%	100%

Дивиденди

Во текот на 2023 година беше исплатена дивиденда во износ од МКД 18.447.960 (2022: МКД 18.488.100).

Резерви на сигурност

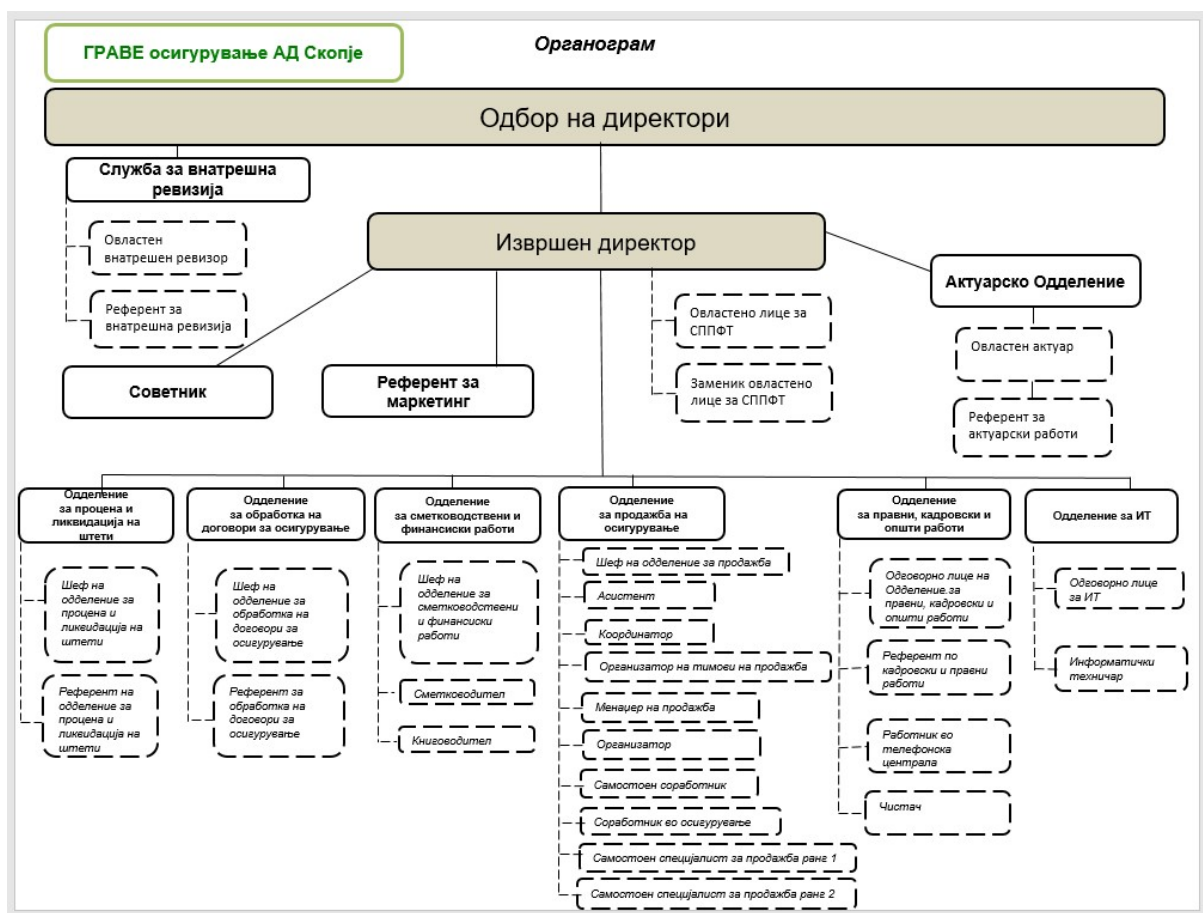
Според локалната законска регулатива Друштвото треба да пресметува и издвојува една третина од нето добивката за годината за резерви за сигурност (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од претходни години), се додека нивото на резервите не достигне износ кој е најмалку еднаков на 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка. Резервите на сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подолг временски период.

5. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

ГРАВЕ осигурување АД Скопје на 31.12.2023 година има вкупно 14 вработени (2022: 15 вработени) и 3 застапници во осигурување согласно регистарот на застапници на ГРАВЕ осигурување АД Скопје. Друштвото со својата организациона структура прецизно ги дефинира правата и одговорностите на сите вработени, како и линиите на контрола и проверка при секојдневното извршување на задачите, со присутна одговорност за ефикасно и ефективно управување.

ГРАВЕ осигурување АД Скопје располага со квалификуван кадар од областа на осигурувањето, правото, економијата, кој се стреми за нудење на подобар квалитет на услугите за осигурување, воспоставување на воедначена пракса за постојните пакети на осигурување што ќе значи од една страна чување на традицијата а од друга страна да понуди новитети во осигурувањето се со цел зголемување на конкуренцијата на пазарот за осигурување. Во текот на 2023 година вработените присуствуваа на тим-билдинзи организирани од Друштвото како и стручни семинари организирани од страна на мајката фирма, односно во седиштето на Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft во Грац П.АВстрика како и континуирани обуки од различни области со што се поттикнува нивниот личен развој и стручни знаења.

За ефикасно и квалитетно извршување на стручни, административни и останати оперативни работни задачи во Друштвото се организирани соодветни организациони облици и тоа:

6. ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА И КЛУЧНИ СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ

Деловната политика во 2023 година е утврдена врз основа на Стратегијата и деловните акти на Друштвото, Законот за супервизија на осигурувањето и останатата Законска и подзаконска регулатива.

Деловната политика се темели на определбите Друштвото екипирано со висок стручен кадар применува деловна филозофија и професионалност во извршувањето на дејноста и креира препознатлив имиџ на вистински партнер во полето на осигурување.

Деловната политика на Друштвото има за цел натамошна афирмација на Друштвото, градење на доверба и поттикнување интерес на граѓаните и правните лица во осигурителниот систем на земјата.

Деловната политика за 2023 година ги инкорпорира следните вредности врз кои се темели делувањето на Друштвото:

- Консолидација и зголемување на имиџот на Друштвото на осигурителниот пазар во Република Северна Македонија, како компанија со квалитетни продукти и ценовно конкуретни
- Навремено и ефикасно решавање на настанатите штети
- Тенденција на намалување на административните трошоци, без да биде загрозено работењето на Друштвото
- Зголемување на добивката на компанијата и истовремено поголемо учество на осигурителниот пазар
- Добра соработка со надлежните институции
- Континуирана едукација во доменот на осигурувањето на агентската мрежа и на вработените

Клучни стратески цели

Цел 1. Услугите за клиентите се брзи и ефикасни

Нашите клиенти го заслужуваат најдоброто што осигурувањето може да го понуди. Понудата на соодветни производи, навременото постапување по барањата на клиентите и брза исплата на осигурителните надоместоци е наш приоритет. Интеракциите со друштвото да бидат едноставни, лесни и кратки, да се овозможат пријателски и ефикасни услуги, телефонски консултации и интернет услуги. Обезбедување на технолошки и организациски ресурси за оставарување на овие цели.

Цел 2. Сигурност и стабилност во работењето

Заради обезбедување сигурност и стабилност во работењето, се грижиме за управување со ризиците, правиме соодветна проценка на премиите, обезбедуваме соодветни резерви и нивно сигурно инвестирање. За ефикасно и ефективно работење, континуирано ги унапредуваме процесите на работа и ја одржуваме и надградуваме информатичката технологија, со значајна

стручна поддршка од матичната куќа од Австрија. Нашите менаџмент принципи и корпоративното управување се битен столб на културата на Друштвото.

Цел 3. Вработените се обучени и задоволни со работата и работната средина

Заради оптимален придонес во работењето континуирано ги едуцираме вработените и се грижиме тие да бидат задоволни со својата работа и работна средина. Ефективниот систем за планирање и развој на човечките ресурси ќе обезбеди тие да бидат правилно обучени да преземат нови одговорности. Тие мора да бидат информирани за плановите и активностите на друштвото.

За реализација на поставените цели од страна на целата структура на компанијата, ќе се работи интензивно на:

- Консолидација и проширување на продажната мрежа создавајќи нови продажни канали, во согласност со најновите состојби на пазарот и во согласност со актуелните правни акти
- Зголемување на квалитетот на услугите за големите осигуреници и исто така интензивирање на контактите со актуелните и потенцијални клиенти
- Воведување на нови осигурителни продукти
- Брза и коректна обработка на пријавените штети, како еден од најбитните елементи на маркетингот

Предности:

- Професионална екипираност со кадар кој е способен во секое време да ги процени потребите на своите клиенти, почнувајќи од преземање во осигурување па се до завршна обработка на штети
- Продукти дизајнирани во согласност со потребите на клиентите
- Полиси со одредени упатства, со Услови кои се разбирливи за клиентите и дистрибуирани во потребно време
- Лични контакти и квалитетна услуга

7. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО, ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ И ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА

АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО

Продажната мрежа на Друштвото е организирана да обезбеди достапност на осигурителната понуда до клиентите преку разновидни дистрибутивни канали, со цел да биде секогаш во чекор со потребите на пазарот. Споредено со минатата година остварен е раст на бруто полисирана премија од 0,18% или бруто полисираната премија за 2023 година изнесува 505.169 илјади денари додека за 2022 година изнесуваше 504.280 илјади денари. Склучени се 1.739 нови полиси (2022: 1.308 нови полиси), а бројот на активни договори на Друштвото на крајот на 2023 година брои 18.472 активни полиси (2022: 17.940 активни полиси). Растот на продажбата е најмногу предизвикан од спроведување на стратегиските цели во делот на продажбата, а пред се во континуирано подобрување на условите за работа со брокерските друштва. Најголемо учество во полисираната премија има премијата за класа 19 (животно осигурување) 87,00%, додека учеството на класа класа 21 е 13,00%.

Бруто полисирана премија, друштва за осигурување на живот

Табела: Бруто полисирана премија за периодот ('000мкд) / 2023Q3

Класа на осигурување		Кроација живот	Граве живот	Винер живот	Уника живот	Триглав живот	ПРВА ЖИВОТ	ВКУПНО ЖИВОТ
19. Живот	19	436.260	296.178	152.131	140.423	293.652	0	1.318.644
19xx01. Основно	19xx01	401.583	265.303	146.273	127.141	289.537	0	1.229.837
19xx02. Дополнително	19xx02	34.362	30.875	5.858	13.282	4.116	0	88.493
19xx03. Рентно	19xx03	315	0	0	0	0	0	315
20. Брак и породување	20	0	0	0	0	0	0	0
21. Удели во инвест. фондови	21	65.126	42.636	192.462	61.108	21.531	0	382.863
22. Тонтина	22	0	0	0	0	0	0	0
23. Средства за капитал	23	0	0	0	0	0	0	0
24. Пензии од втор столб	24	0	0	0	0	0	0	0
25. Пензии од трет столб	25	0	0	0	0	0	0	0
ВКУПНО ЖИВОТ	0002	501.386	338.814	344.593	201.531	315.183	0	1.701.507
ВКУПНО	0000	501.386	338.814	344.593	201.531	315.183	0	1.701.507

	Кроација живот	Граве живот	Винер живот	Уника живот	Триглав живот	ПРВА ЖИВОТ
Пазарна концентрација	4,63%	3,13%	3,18%	1,86%	2,91%	0,00%

Извор: АСО – извештај за работењето на друштвата за осигурување 01.01-30.09.2023

Пазарна концентрација – друштва за осигурување на живот:

Табела: Структура на премија, по друштва за осигурување / 2023Q3

000 мкд

Друштво за осигурување	Ред. бр.	Бруто полисирана премија	Премии предадени во реосигурување и/или соосигурување	Техничка премија	Дел за обавување на дејноста
		1	2	3	4
Вкупно (неживот)	1	9.121.903	1.948.079	6.428.593	2.693.310
Македонија	2	895.671	251.113	616.350	279.321
Триглав	3	1.152.059	337.243	823.981	328.078
Сава	4	960.360	116.892	749.248	211.112
Евроинс	5	806.368	52.362	558.855	247.513
Винер	6	878.640	412.155	630.358	248.282
Еуролинк	7	1.069.581	333.216	821.307	248.274
Граве	8	384.748	18.567	272.902	111.846
Уника	9	975.419	147.068	724.214	251.205
Осигурителна полиса	10	583.900	80.911	417.378	166.522
Халк	11	592.521	150.984	215.064	377.457
Кроаџија неживот	12	822.636	47.568	598.936	223.700
Вкупно (живот)	13	1.701.507	39.085	1.294.284	407.223
Кроаџија живот	14	501.386	1.445	348.852	152.534
Граве живот	15	338.814	22.716	269.169	69.645
Винер живот	16	344.593	11.887	277.204	67.389
Уника живот	17	201.531	999	168.223	33.308
Триглав живот	18	315.183	2.038	230.836	84.347
ПРВА ЖИВОТ	19	0	0	0	0
Вкупно	20	10.823.410	1.987.164	7.722.877	3.100.533

Извор: АСО – извештај за работењето на друштвата за осигурување 01.01-30.09.2023

Продукција – склучени осигурувања во 2023 година

Во текот на деловната 2023 година примени се 1.673 понуда за склучување на договори за осигурување на живот од кои 873 со дополнително осигурување од последици на несреќен случај и 56 понуди колективно ризико осигурување на живот во случај на смрт. Вкупната осигурена сума на продукцијата на осигурување на живот вклучувајќи го и колективното ризико осигурување 37.455.724 евра.

Портфолио на Друштвото на ден 31.12.2023 година

Осигурителното портфолио на Друштвото се состои од следните договори за осигурување:

1. 6.596 договори за осигурување на живот за случај на смрт и доживување (мешовито осигурување со учество во добивка),
2. 18 договори за осигурување на живот за случај на смрт (ризико осигурување),
3. 2.277 договори за осигурување на живот за случај на доживување (со учество во добивка)
4. 8.213 договори за осигурување на живот за случај на смрт, тешка болест и доживување (мешовито осигурување со учество во добивка),
5. 1.319 договори каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот,
6. 11.554 дополнителни осигурувања на полисите на осигурување на живот
7. 2 договори за основно и дополнително осигурување без учество во добивката
8. 47 договори за колективно за осигурување на живот за случај на смрт од болест (ризико осигурување)

На ден 31.12.2023 година Друштвото имаше 18.472 активни полиси на осигурување на живот на кои се склучени 11.554 дополнителни осигурувања за случај на смрт поради незгода.

АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИОТ РЕЗУЛТАТ

МКД '000	31.12.2023	31.12.2022	промена во %
Бруто полисирана премија за осигурување	505.169	504.280	0,18%
Нето заработена премија	473.886	468.686	1,11%
Бруто исплатени штети	-233.701	-176.917	32,10%
Нето трошоци за штети	-229.695	-164.614	39,54%
Бруто исплатени штети-дел РЕО	12.185	13.424	-9,23%
Нето трошоци за спроведување на осигурување	-114.980	-105.911	8,56%
Провизија	-56.863	-54.760	3,84%
Останати трошоци за стекнување	-6.539	-5.819	12,37%
Добивка за деловната година пред одданочување	103.625	93.911	10,34%
Добивка за деловната година по одданочување	92.985	84.002	10,69%

Друштвото во извештајниот период оствари позитивен финансиски резултат во износ од **92.985 илјади денари** (2022: **84.002** илјади денари).

Категориите на приходи и на расходи признати до степенот на завршеност на денот на билансот во годината на известувањето детално се дадени подолу:

- **Приходи од работењето**

Во 2023 година Друштвото оствари приходи од работење во износ од 639.103 илјади денари што претставува зголемување од 34.050 илјади денари во апсолутен износ во споредба со обемот остварен во 2022 година.

Влијание на ова зголемување има:

- **Заработена премија (нето приходи од премија): зголемување од 5.200 илјади денари во однос на претходна година или зголемување од 1,11%.**

Главно како резултат на:

- Бруто полисирана премија за осигурување е зголемена за 0,18% или 889 илјади денари.
- Бруто полисирана премија предадена во реосигурување бележи намалување за 10,54% или 3.808 илјади денари.

- **Приходи од вложувања: зголемување од 29.250 илјади денари во однос на претходна година или 23,77%.**

- Приходите од камати се зголемени за 12.113 илјади денари или 10,00% во однос на 2022 година. Повисоката реализација на приходите од камати, пред се, се должи на зголемувањето на учеството на вложувањата во долгорочни хартии од вредност, со повисок принос.
- Позитивни курсни разлики се зголемени за 159 илјади денари во однос на 2022 година

- Приходи од вредносно усогласување на хартиите од вредност (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност) се зголемени за 5.573 илјади денари во однос на 2022 година
- Приходи од реализирани добивки од продажба на финансиски имот се зголемени за 600 илјади денари во однос на 2022 година
- Останати приходи од вложувања: зголемени за 10.805 илјади денари.
- **Останати приходи, приходи од провизии од реосигурување и останати технички приходи: намалување од 400 илјади денари во однос на 2022 година**

Зголемување на приходот е пред се, како резултат на:

- Приходите по основ на провизии од реосигурување се намалени за 1.004 илјади денари.
- Останатите приходи се зголемени за 604 илјади денари.

- **Расходи од работењето**

Бруто исплатени штети во 2023 година изнесуваат 233.701 илјади денари и бележат раст од 32,10% во однос на истиот период на 2022 година. Нето трошоците за штети исплатени кон клиентите изнесуваат 229.695 илјади денари (2022: 164.614 илјади денари) што претставува пораст од 39,54% во однос на 2022 година. Порастот на исплатени штети најмногу се должи на зголемиот број на истечи по полиси (доживување) и изнесува 60,84%. Во исто време се забележува пад на исплатените штети заради смрт и тешка болест, кој изнесува -18,01%, додека кај откупитема пораст од 22,11% во однос на минатата година. Оваа година има и штета поради смрт од незгода. Кај штетите поради инвалидност од незгода има намалување во однос на минатата година за -10,17%.

Заклучно со 31.12.2023 година Друштвото бележи расходи по основ надоместоци за штета од осигурување на живот, осигурување на живот кога инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот и дополнително осигурување од последици на несреќен случај.

Исплатени штети	Износ
- Осигурување на живот	218.257.817,00
- Дополнително осигурување за смрт како последици на несреќен случај	5,578,072,00
- Дополнително осигурување за траен инвалидитет како последици на несреќен случај	7.458.086,00
- Осигурување на живот кога инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	2.406.619,00
Вкупно исплатени штети	233,700,594,00

Изразено преку број на исплатени штети во текот на 2023 година забележано е изразито големо зголемување на штетите поради доживување (истек) во однос на 2022 година, чиј пораст изнесува 48,55%. Бројот на штетите поради смрт и тешка болест бележи пад од 11,76% во однос на 2022 година. Истовремено бројот на штети заради инвалидност од незгода има пораст од 7,10%. Оваа година има и една штета поради смрт од незгода.

Друштвото, во согласност со својата политика за управување со ризиците, а со цел намалување на изложеноста на ризици, надминување на проблемите со флуктуации на штети и избегнување на потенцијални загуби од големи штети, врши реосигурување на ризиците од договорите за осигурување. Соодветно на тоа, една од мерките за ублажување на ризикот од зголемена смртност која Друштвото тековно ја применува, е реосигурување на ризиците од смрт кај сите полиси кои го покриваат тој ризик.

Аналогно на зголемување на продажба, Друштвото забележа и раст во трошоците за стекнување на осигурување во износ од 9.069 илјади денари. Провизијата за продадени полиси кон осигурително брокерските друштва, друшавата за застапување, промотери и застапниците во осигурувањето изнесува 56.863 илјади денари (2022: 54.760 илјади денари), или зголемување од 3,84%. Останатите трошоци за стекнување се зголемени за износ од 720 илјади денари во однос на 2022 година. Зголемувањето пред се се должи на интензивно инвестирање во подобрување на сите сегменти во делот на продажбата.

Административните трошоци во 2023 година изнесуваат 47.891 илјади денари и има зголемување за 5.702 илјади денари во однос на претходната година (2022: 42.189 илјади денари)

АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

Вкупната актива на Друштвото на 31.12.2023 година изнесува 4.153.377 илјади денари и забележува пораст од 7,36% во однос на претходната година (2022: 3.868.596 илјади денари) (Прилог 1).

- **Вложувања**

Вкупните вложувања на Друштвото на 31.12.2023 година изнесуваат 3.908.770 илјади денари што е за 7,67% над нивото од 2022 година кога изнесуваа 3.630.360 илјади денари.

На 31 декември 2023 година, Друштвото има финансиски вложувања расположливи за продажба во износ од МКД 3.237.688 илјади (2022: МКД 3.004.910 илјади) во државни обврзници издадени од Р.С Македонија кои имаат преостанати рокови на доспевање од 1 до 27 години (2022: од 2 до 28 години) и номинални каматни стапки од 1,625% до 5,90% (2022: 1,625% до 5%). Износот од МКД 204.557 илјади (2022: 12.387 илјади) се однесува на удели во инвестициски фонд: удели во новоснованиот обврзнички фонд Граве Флекс бонд ЕУР и Граве Глобал.

Износот од МКД 22.556 илјади (2022: 19.060 илјади) се однесува на удели во индексен инвестициски фонд, кој се тргува на берза и е класифициран како расположлив за продажба.

На 31 декември 2023 година, Друштвото има депозити во домашни банки кои имаат преостанати рокови на доспевање од 3 до 25 месеци (2022: од 3 до 30 месеци) и каматни стапки од 1,2% до 3,7% (2022: 0,8% до 3,0%).

- **Дел за реосигурување во бруто техничките резерви**

Вкупните побараувања по основ на реосигурување во бруто техничките резерви на Друштвото на 31.12.2023 година изнесуваат 28.830 илјади денари (2022: 31.448 илјади денари). Намалениот дел за реосигурување во бруто техничките резерви се должи пред се најповеќе како резултат на делот за реосигурување во бруто резервите за штети.

Друштвото реосигурува дел од ризиците за осигурување за да ја контролира својата изложеност кон загуби и за да ги заштити изворите на капитал.

Договори за реосигурување

Во 2023 година активни се следните договори за реосигурување:

Реосигурител	Вид на реосигурување
Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Република Австрија	1) Договор по ризик со кој се опфатени сите животни осигурувања (индивидуални и колективни), осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови и дополнителни осигурувања поврзани со нив, освен инвалидитет како последица на незгода; Quota Share договор;).
	2) Договор по ризик со кој е покриено дополнително осигурување на инвалидитет како последица од незгода; Quota Share договор.
	3) Договор по настан со кој е покриено дополнително осигурување кон осигурувањето на живот (смрт или инвалидитет како последица на незгода, болнички дневници и други бенефиции при хоспитализација, работна неспособност). Excess of loss договор
	4) Договор по настан со кој е покриено целокупно работење во врска со осигурување на живот и дополнително здравствено осигурување со исклучок на дополнително осигурување за смрт, инвалидност и работна неспособност како последица од незгода – кумулативно; X/L договор
Groupama Life Experss (претходен назив SOGE Life) / Бугарија	1) Договор по ризик со кој е покриено групно животно осигурување со дополнително осигурување на индивидуални корисници на банкарски производи во случај на смрт од било

	која причина, смрт поради несреќен случај, трајна и целосна загуба на самостојност и целосна и трајна инвалидност, Quota Share договор и дополнителен Surplus.
München Rueckversicherungs-Gesellschaft / CP Германија	1) Договор по ризик со кој се опфатени сите животни осигурувања и осигурување на живот поврзано со инвестициони фондови вклучувајќи ги и дополнителните осигурувања, освен инвалидитет како последица на незгода; Surplus договор
ASSICURAZIONI GENERALI S.P.A. / LUXEMBOURG Branch	1) Договор по ризик, со кој е покриено колективно ризико осигурување на живот во случај на смрт од болест за фирми со поголеми осигурени износи од стандардните; Quota Share договор. Прекинат заклучно со 31.12.2023 од страна на Generali заради промена на нивната деловна политика, а согласно кој во пракса и немаше ниту една реосигурена полиса.

- Побарувања од непосредни работи на осигурување**

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон лоши побарувања е контролирана.

	2023	2022
Побарувања по основ на премии		
Побарувања по основ премии за осигурување	35.476	32.375
Исправка на вредност на побарувања	(6.673)	(5.038)
	28.803	27.337

Заклучно со 31 декември 2023 година, Друштвото склучило 1.739 (2022: 1.308) нови полиси или вкупно активни договори со состојба на 31 декември 2023 година од 18.472 осигурителни полиси (2022: 17.940 активни полиси) за животно осигурување.

Движењето на исправката на вредноста во текот на годината е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари:	(5.038)	(3.854)
дополнителна исправка на вредност	(3.364)	(2.495)
ослободување на исправка на вредност	1.729	1.311
На 31 декември	(6.673)	(5.038)

Структурата на доспеаноста на побарувања по основ на осигурување е презентирана подолу:

<i>(Во илјади денари)</i>	Бруто вредност	Исправка на вредноста	Сегашна вредност	% на исправка
0-30 дена	1.631	-	1.631	-
31-60 дена	21.735	2.173	19.562	10%
61-120 дена	9.304	2.884	6.420	31%
121-270 дена	2.249	1.147	1.102	51%
271-365 дена	305	217	88	71%
Над 365 дена	252	252	-	100%
31 декември 2023	35.476	6.673	28.803	18,81%

<i>(Во илјади денари)</i>	Бруто вредност	Исправка на вредноста	Сегашна вредност	% на исправка
0-30 дена	1.875	-	1.875	-
31-60 дена	22.199	2.220	19.979	10%
61-120 дена	7.260	2.251	5.009	31%
121-270 дена	906	462	444	51%
271-365 дена	102	72	30	71%
Над 365 дена	33	33	-	100%
31 декември 2022	32.375	5.038	27.337	15,56%

- **Бруто технички резерви**

Математичка резерва

Друштвото издвојува математичка резерва во износ кој е проценет на начин кој ќе обезбеди покривање на сите обврски од договорите за осигурување каде осигурениот настан зависи од ризиците кои се релевантни за конструкција на таблиците за веројатност. Математичката резерва е пресметана по нето проспективна метода како разлика од сегашната вредност на идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и сегашна вредност на идните премии, поединечно за секој договор. Доколку методот за процена на математичката резерва наложува и издвојување на преносна премија, истата се додава на износот на пресметаната математичка резерва.

Кај основните осигурувања на живот согласно регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување е дозволено намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација), при што стапката на цилмеризација не може да биде поголема од 3,5% од договорената сума на осигурување. Стапката на цилмеризација која се користи при пресметка на математичката резерва изнесува 3,5% (2021: 3,5%).

Во пресметките на математичката резерва се користат следниве годишни технички каманти стапки, согласно гарантираните каматни стапки по договорите:

- 3,00% за договорите склучени до 31.12.2015 г.
- 2,25% за договорите склучени меѓу 1.1.2016 г. и 1.5.2020 г.
- 2,00% за договорите склучени меѓу 1.5.2020 г. и 1.5.2021 г.
- 1,50% за договорите склучени од 1.5.2021 г.

По исклучок, за договорите од ГДД1 и РДД31 тарифите, примената на техничка каматна стапка со висина од 2,25% се применуваше од 1.11.2015 г. до 1.5.2020 г.

Математичката резерва на пресекот на периодот е пресметана со линеарна интерполација на математичката резерва пресметана на почетокот и на крајот од осигурителната година во која припаѓа денот на пресметката, за секој договор за осигурување.

За ФЛД1 тарифата, осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови во случај на смрт и доживување не се пресметува математичка резерва. Постои само посебна резерва која е еднаква на вредноста на инвестициската сметка која е директно поврзана со уделите во инвестицискиот фонд. Формулата прикажува приближна вредност на денот на проценка, која е еднаква на производот на бројот на удели на инвестицискиот фонд кои ги поседува осигуреникот на својата инвестициска сметка и вредноста на уделите на фондот.

Како резултат на актуелните промени на пазарот и очекуваните трендови за остварување на приноси од вложувањата, вкупната каматна стапка за определување на добивката се намалува на 3% за 2022 и 2,75% а 2023 година. Едновременно од мај 2021 година се намали и техничката камата на договорите за животна осигурување на 1,5% (претходно 2%). Со тоа просечната пондерирана висина на техничката каматна стапка за пресметка на математичката резерва согласно гарантираните каматни стапки по договорите изнесува 2,79%.

Резерва за преносна премија

Друштвото проценува и издвојува бруто резерви за преносни премии одделно за секој договор за осигурување во однос на кој Друштвото носи ризик. Друштвото издвојува резерви за преносни премии за секој договор за осигурување поединечно, во висина на оној дел од бруто полисираната премија што се пренесува во идниот пресметковен период во сооднос меѓу истечениот осигурителен период и преостанатиот период од истекот на договорите за осигурување. За договорите за осигурување на живот за кои се издвојува математичка резерва, преносните премии се додаваат на износот на пресметаната математичка резерва. Поединечната пресметка на резервите за преносни премии за секој договор за осигурување, имајќи предвид дека ризикот е рамномерно распределен за целото времетраење на истиот, се врши по методот „pro rata temporis“.

Дополнителна резерва за неистечени ризици

Друштвото проценува и издвојува дополнителна резерва за неистечени ризици земајќи предвид дека резервата за неистечени ризици (после намалување на одложените трошоци за стекнување), на датумот на процена и на ниво на хомогено портфолио, како минимум треба да одговара на номиналната вредност на паричните текови кои се однесуваат на развојот на

идните: премии, надоместоци, штети, трошоци, даноци и другите парични текови кои се однесуваат на осигурително-техничкото работење на друштвото на осигурување, вклучително и маргина за неповолни отстапувања, кои ќе се појават после датумот на процена.

Друштвото ја пресметува дополнителната резерва за неистечени ризици, преку проценка на вкупните очекувани идни штети (вклучувајќи ги и директните трошоци за обработка на штети) и вкупниот износ на трошоци кои се пресметани во цената на осигурување, но не се настанати до пресметковниот датум, и потоа истите ги намалува за претходно проценетите резерви за преносни премии.

Резерви за бонуси и попусти

Резервите за бонуси се издвојуваат врз основа на правото на удел (учество) во добивката, кое е предвидено согласно тарифите и договорите за осигурување, по поединечен договор за осигурување, при што висината на добивката се пресметува врз основа на приносот од вложувањата на средствата од математичката резерва и е во корелација со разликата помеѓу вкупната каматна стапка за определување на добивка (утврдена со соодветна одлука) и техничката каматна стапка. Резервите за бонуси и попусти се додаваат на износот на пресметаната математичка резерва.

Резерви за штети

Резерви за штети се издвојуваат во висина на проценетите обврски кои Друштвото е должно да ги надомести, врз основа на договорите за осигурување каде што осигурениот настан се појавил до крајот на пресметковниот период, без оглед дали настанот е пријавен, вклучувајќи ги сите трошоци кои произлегуваат од ненавремено извршување на обврските на Друштвото по комплетираните оштетени побарувања.

Друштвото прави процена за резервите за штети за сите штетни настани кои потекнуваат од договорите од сопственото портфолио. Овие резерви, покрај проценетите обврски за настанати и пријавени штети, ги вклучуваат и проценетите обврски за настанати но непријавени штети, како и резерви за директни и индиректни трошоци за обработка и решавање на штети.

Резерви за настанати и пријавени штети

Друштвото врши проценка на очекуваниот износ за надоместок за секоја штета поединечно врз основа на расположливата документација. Доколку нема соодветна документација, се користи мислење на соодветен експерт (лекар, актуар, адвокат и слично).

При тоа Друштвото го зема во предвид следново:

- Медицински извештаи за повреди или болести;
- Судски одлуки било да се конечни или не;
- Штети за кои се водат судски постапки според очекуваниот исход;
- Затежна камата од судски спорови и
- Останати трошоци кои произлегуваат од обработка и исплата на штети.

Резерви за настанати но непријавени штети

Резервите за настанати но непријавени штети се издвојуваат за дополнителното осигурување за инвалидност од несрекен случај. IBNR се пресметува со користење на повеќе признати актуарски методи. Основен метод за пресметка на резервите за настанати но непријавени штети е методот на триангулација на штети односно Chain Ladder метод, врз основа на статистичките податоци за настанати штети во последните пет односно седум години. При користење на овој метод се земаат во предвид и потенцијалните можности за отстапување во развојните фактори, поради што се прави и соодветна корекција. Дополнително, заради проверка на можните отстапувања, се прави и проценка на IBNR резервите и со користење на дополнителни актуарски метода: метод на триангулација на штети врз основа на статистичките податоци за исплатени штети, B-F метод со кој се зема предвид и потенцијалната идна изложеност на ризик од штети и метод на просечен износ на штети. Врз основа на разумна проценка и квалитативно расудување на актуарот, заради поголема претпазливост се користи и „tail factor“.

Пресметка на резерви за настанати но непријавени штети се прави и за дополнителното осигурување од смрт поради незгода. Имајќи предвид дека нема доволно искуство со овие штети бидејќи настануваат во многу мал број и се пријавуваат релативно брзо, во пресметките се користени паушални методи за проценка преку просечен износ на резервирани и исплатени штети и преку очекуван коефициент на штети.

Исто така заради претпазливост направена е пресметка на резерви за настанати но непријавени штети и за колективно осигурување од смрт од болест. Имајќи предвид дека засега нема големо искуство со штети бидејќи настануваат во мал број и се пријавуваат релативно брзо користени се паушални методи преку просечен износ на резервирани и исплатени штети и преку очекуван коефициент на штети.

Истотака по препорака на реосигурителот направена е резервација за настанати но непријавени штети за кредитно животно осигурување. Се изготвуваат неколку пресметки со користење на метод на триангулација на штети, со настанати штети и со ликвидирани штети, пресметки со просечни штети и со B_F методи со претпазливо проценет фактор на штети врз основа на искуството со штети. Методот за ова осигурување се врши по препорака на реосигурителот кој превзема и 75% од ризикот, односно со прудентен очекуван коефициент на штети согласно искуствата на реосигурителот.

Резервите за повторно отворени штети

Друштвото ги регистрира како развој на постојните штети. Резервите за повторно отворени штети, односно резервите за штети кои ќе бидат повторно отворени се третираат како дел од резервите за настанати и пријавени штети, односно од резервите за настанати, но непријавени штети.

Резерви за трошоци за обработка на штети

Резервите за директни трошоци за обработка на штети се составен дел од резервите за настанати и пријавени штети, односно резерва за настанати, но непријавени штети. Друштвото ги пресметува резервите за индиректни трошоци за обработка на штети во висина на очекуваниот износ на трошоци кој друштвото треба да го надомести на трети лица за целите

на целосно решавање и исплата на штетите настанати до датумот на процена, доколку друштвото за осигурување прекине со работа. Износот на резервите за индиректни трошоци за обработка на штети се проценува врз основа на фактичките индиректни трошоци кои се поврзани со обработката на штети. При тоа, земени се во предвид следните варијабли: просечен број на отворени, ликвидирани и резервирани штети, просечни административни трошоци за обработка на штетите кои вклучуваат плата на вработените одговорни за обработка на штети, трошоци за наем на деловен простор и останати административни трошоци, итн.

Анализи на резервите по договори за осигурување

	Осигуру- вање од живот	Дополнително осигурување	Осиг. каде инв. ризик го презема осиг.	Вкупно
Математичка резерва	3.197.949	777	-	3.198.726
Посебна резерва за unit-linked	-	-	52.714	52.714
Преносна премија	136	15.432	-	15.568
• Пренос за делот на реосигурителот	(5.696)	(5.244)	-	(10.940)
• Резерви за штети	47.647	20.815	-	68.462
• Резерви за штети – дел за реосигурителот	(11.721)	(6.169)	-	(17.890)
• 31 декември 2023	3.228.315	25.611	52.714	3.306.640

	Осигуру- вање од живот	Дополнително осигурување	Осиг. каде инв. ризик го презема осиг.	Вкупно
Математичка резерва	3.047.320	754	-	3.048.074
Посебна резерва за unit-linked	-	-	24.197	24.197
Преносна премија	141	16.340	-	16.481
• Пренос за делот на реосигурителот	(5.773)	(5.127)	-	(10.900)
• Резерви за штети	42.068	20.873	-	62.941
• Резерви за штети – дел за реосигурителот	(14.029)	(6.519)	-	(20.548)
• 31 декември 2022	3.069.727	26.321	24.197	3.120.245

8. ОПИС И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Усогласеност на средствата и обврските

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени лимити во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Друштвото.

Друштвото активно управува со својата финансиска позиција користејќи пристап со кој се балансира квалитетот, дисперзијата, ликвидноста и повратот на вложувањата, земајќи ги во предвид лимитите одредени во Законот за супервизија на осигурувањето. Главна цел е да се усогласат паричните текови на средствата и обврските. На 31 декември 2023 година вложувањата кои служат како средства што ги покриваат математичките резерви по договорите за осигурување изнесуваат МКД 3.267.190 илјади (2022: МКД 3.075.821 илјади). Овие средства се состојат од парични средства, депозити во банки, удели во инвестициони фондови, вложување во ЕТФ, позајмици дадени на имателите на полиси и хартии од вредност издадени од Р.С Македонија. На 31 декември 2023 година вложувањата кои служат како средства што ги покриваат техничките резерви по договорите за осигурување изнесуваат МКД 80.000 илјади (2022: МКД 79.998 илјади). Овие средства се состојат од депозити во банки и хартии од вредност издадени од Р.С Македонија

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, паричните средства во благајна и средства на банкарските сметки не смеат да надминат 3% од вкупните средства кои ги покриваат математичките и техничките резерви по договорите за осигурување; краткорочните и долгорочните депозити во банки кои имаат дозвола од НБРСМ не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат математичките и техничките резерви по договорите за осигурување; обврзниците или другите должнички хартии од вредност за кои гарантира Р.С Македонија не смеат да надминат 80% од вкупните средства кои ги покриваат математичките и техничките резерви по договорите за осигурување; уделите во инвестициските фондови кои се регистрирани во Р.С Македонија не смеат да надминат 20% од вкупните средства кои ги покриваат математичките и техничките резерви по договорите за осигурување, како и вложувањата со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земја членка на ЕУ или членка на ОЕЦД не смеат да надминат повеќе од 20% од вкупните средства кои ги покриваат математичките и техничките резерви. На 31 декември 2023 година паричните средства во благајна и средства на банкарските сметки изнесуваат 0,7% (2022: 1,4%), депозити во банки изнесуваат 12,8% (2022: 17,0%), уделите во отворените инвестициони фондови изнесуваат 6,0% (2022: 1,5%), учеството на ЕТФ-от е 0,7% (2022: 0,6%), позајмиците дадени на имателите на полиси изнесуваат 0,2% (2022: 0,2%) додека државните обврзници изнесуваат 79,6% (2022: 79,3%) од вкупните средства кои ги покриваат математичките резерви по договорите за осигурување.

На 31 декември 2023 година депозитите во банки изнесуваат 25,0% (2022: 25,0%), дозволен лимит е 60%, а додека државните обврзници изнесуваат 75,0% (2022: 75,0%), дозволен лимит е 80% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви по договорите за осигурување.

Географска и секторска конценарција

Ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Северна Македонија.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна конценарција кон ниедна група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

Концентрација од многу сериозни, ретки настани

Според нивната природа и настанување овие настани ретко се случуваат. Тие претставуваат сериозен ризик за Друштвото бидејќи случувањето на ваков настан, би имал значително влијание врз паричните одливи на Друштвото.

Друштвото управува со овие ризици на следните начини:

Првенствено ризикот се управува преку склучување на соодветни договори за осигурување. Како второ, овој ризик се управува и преку склучување на договори за реосигурување.

Финансиски ризик

Друштвото е изложено на финансиски ризик преку финансиските средства, финансиските обврски, средствата од реосигурување и обврските за реосигурување. Поконкретно, главен финансиски ризик е дека приливите по основ на финансиски средства нема да бидат доволни за да се подмират обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување. Финансискиот ризик ги опфаќа ризикот од каматни стапки, валутниот ризик, ликвидносниот ризик и кредитниот ризик.

Цел на Друштвото е да ги усогласи обврските по основ на договорите за осигурување со средства со ист или сличен ризик. Ова му обезбедува на Друштвото сите достасани обврски редовно да ги исплаќа.

Каматен ризик

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања (орочени депозити и должнички хартии од вредност).

Според раководството на Друштвото, должничките финансиски средства не се изложени на каматен ризик, со оглед на фактот дека најголем дел од нив се со фиксна камата.

Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува сметководствена загуба што би била признаена доколку договорната странка не ги исполни договорените обврски. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Друштвото редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие странки.

Побарувања по основ на осигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон лоши побарувања е контролирана.

Средства од реосигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Друштвото преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година. Раководството на Друштвото редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

Финансиски инструменти

Друштвото е изложено на кредитен ризик кај финансиските инструменти во однос на можната ненаплатливост од другите странки. Сепак земајќи во предвид дека Друштвото најмногу вложува во државни обврзници и орочени депозити во домашни банки, не се очекува овие вложувања да не се повратат.

Паричните средства и паричните еквиваленти, останатите побарувања, средствата за реосигурување, орочените депозити, и должничките хартии од вредност не се обезвреднети. Средствата од реосигурување се побарувања од реосигурители со кредитен рејтинг од А+ според Стандард и Пурс Кредитен рејтинг агенцијата.

Валутен ризик

Друштвото е изложено на валутен ризик преку трансакциите во странска валута и преку средствата и обврските во странска валута.

За да го избегне ризикот од негативното влијание на промената на девизните курсеви, Друштвото има средства и обврски во евра. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност претставува ризик дека едно лице ќе се соочи со тешкотии при обезбедувањето на средства за да ги подмири паричните обврски што произлегуваат од финансиските инструменти. Ризикот на ликвидност може да произлезе или од неможноста да се продадат средства во најкус можен рок по нивната објективна вредност; или неспособност на подмирување на обврските кои произлегуваат од договорите; или пак обврските за осигурување доспеале порано за исплата од очекувањето; или пак неспособност да генерира парични средства според предвидувањата.

Најголемото ризик од ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните барања за расположливите парични средства во однос на појавата на штети од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ликвидноста преку политиката за ризик на ликвидност која определува што го сочинува ризикот на ликвидност за Друштвото; ги утврдува минималните фондови за да излезе во пресрет на итните барања; определува резервен план за финансирање на можните обврски; ги утврдува изворите на финансирање и настаните кои би го активирале планот; концентрацијата на извори на финансирање; известување за изложеноста на ризик од ликвидност и прегледување на политиката за ризик на ликвидност во однос на нејзината адекватност и во однос на околностите кои се менуваат.

Друштвото е должно да ја одржува својата ликвидност согласно Законот за супервизија на осигурувањето.

Друштвото исто така има готовина во банки и други високо ликвидни средства во секој момент, за да се заштити од непотребна концентрација на ризикот и за да биде во можност да ги преземе обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што достасуваат.

Управување со ризикот од договори за осигурување

Управувањето со ризикот од договори за осигурување зависи од веројатноста за настанување на смрт, калкулирана во таблиците за смрт. Осигурените настани се случајни и нивниот број и висина ќе варира во зависност од степенот на воспоставените статистички техники. Поголемото портфолио на слични договори покажува помала варијабилност во настанувањето на ризикот.

Клучните ризици поврзани со овие договори се поврзани со осигурувањето, конкуренцијата, искуството со управување во делот на штети и евентуално можноста осигурениците да измислат или направат измама за одредана штета.

Управување со капиталот

Друштвото е должно во секое време да располага со соодветен капитал во однос на обемот на работа и класите во рамки на кои врши работи на осигурување, како и ризиците на кои е изложено при вршење на тие работи.

Капиталот на друштвото за осигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност.

Цели на Друштвото во поглед на управувањето со капиталот се:

- Да соодветствува со барањата за капитал согласно законската регулативата;
- Да одржи стабилна и квалитетна капитална база која ќе го поддржи развојот на друштвото.

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, Одделните вложувања на капиталот можат да изнесуваат најмногу до: 60% за вложувања во недвижности; 15% за вложувања во аконтации и заеми што друштвото според Општите услови на осигурувањето ги одобрува со презентација на сопствените полиси за кои премијата е навремено уплатена, при што одделното вложување во вакви заеми не може да надмине 1% од капиталот. Друштвото може неограничено да ги вложува средствата на капиталот во државни хартии од вредност, банки и да одобрува заеми на правни лица со обезбедување на банкарска гаранција, притоа почитувајќи ги принципите на ликвидност, сигурност и рентабилност. Вкупните финансиски вложувања во една банка можат да изнесуваат најмногу до 25% од капиталот. Вкупните финансиски вложувања кај поединечен субјект кој не е банка, можат да изнесуваат најмногу до 10% од капиталот.

**ВК: Извештај за вложувања на средствата кои не ги покриваат
техничките/математичката резерва**

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	% од капитал и резерви (позиција 026)
1	2	3	4
А. ВКУПНИ ВЛОЖУВАЊА НА СРЕДСТВАТА КОИ НЕ ГИ ПОКРИВААТ ТЕХНИЧКИТЕ/МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА	001	610745234	93,4%
I. ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ (кои служат за вршење на дејност и кои не служат за вршење на дејност)	002		0,0%
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ	003	0	0,0%
II.1. Акции, удели и останати сопственички инструменти во друштва во група - подружници	004		0,0%
II.2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	005		0,0%
II.3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	006		0,0%
II.4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	007		0,0%
II.5. Останати финансиски вложувања во друштва во група - подружници	008		0,0%
II.6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	009		0,0%
II.7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	010		0,0%
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА	011	610745234	93,4%
III.1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување	012		0,0%
III.2. Финансиски вложувања расположливи за продажба	013	582900343	89,1%
1. Должнички хартии од вредност	014	576150292	88,1%
2. Акции, удели и останати сопственички инструменти	015		0,0%
3. Акции и удели во инвестициски фондови	016	6750051	1,0%
III.3. Финансиски вложувања за тргување	017	0	0,0%
1. Должнички хартии од вредност	018		0,0%
2. Акции, удели и останати сопственички инструменти	019		0,0%
3. Акции и удели во инвестициски фондови	020		0,0%
III.4. Депозити, заеми и останати пласмани	021	27844891	4,3%
1. Дадени депозити	022	0	0,0%
2. Заеми обезбедени со хипотека	023	0	0,0%
3. Останати заеми	024	0	0,0%
4. Останати пласмани	025	27844891	4,3%
III.5. Деривативни финансиски инструменти	026		0,0%
IV. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	027		0,0%
Б. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (Извештај за финансиска состојба, АОП 085)	028	653.931.033	100,0%

На 31 декември 2023 година Друштвото има вложувања од капиталот во должнички хартии од вредност (88,10%), удели во инвестиционен фонди (1,0%), останати пласмани (4,3%). На 31 декември 2023 година Друштвото нема депозити во банки како вложувања од капиталот. Друштвото го пресметува потребното ниво на маргината на солвентност согласно Законот за супервизија на осигурувањето. Маргина на солвентност и користењето на сопствените средства редовно се следат од раководството на Друштвото, при што се користат техники кои се пропишани согласно законската регулатива. Потребното ниво на маргина на солвентност за осигурување на живот како и за класа 21 е прикажано подолу:

Потребното ниво на маргина на солвентност за осигурување на живот е прикажано подолу:

(Во илјади денари)

		2023	2022
Бруто математичка резерва	1	3.198.726	3.048.074
Нето математичка резерва	2	3.193.030	3.042.301
Коефициент 1 ($[3]=[2]/[1]$ или 0,85, доколку е помал)	3	0,998	0,998
Релевантен фактор	4	4%	4%
Прв резултат ($[5]=[1]*[3]*[4]$)	5	127.721	121.692
ризики од смрт до 3 години	6	1.596.024	1.545.467
Бруто ризичен капитал (доколку не е негативен број)	7	37.448	1.574
ризики од смрт од 3 до 5 години	8	7.503.046	7.279.586
ризики од смрт (освен [6] и [7])	9	24.161	23.387
Вкупно ($[6]*0,1\% + [7]*0,15\% + [8]*0,3\%$)	10	9.130.823	8.820.853
Нето ризичен капитал (доколку не е негативен број)	11	0,999	0,999
Коефициент 2 ($[11]=[10]/([6]+[7]+[8])$ или 0,50, доколку е помал)	12	24.146	23.371
Втор резултат ($[12]=[9]*[11]$)	13	-	-
Капитализирани средства			
Пресметана маргина на солвентност за осигурување на живот	14	151.868	145.063

Потребното ниво на маргина на солвентност за осигурување каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот (класа 21) е прикажано подолу:

(Во илјади денари)

		2023	2022
Бруто резерва	1	52.714	24.197
Нето резерва	2	52.714	24.197
Коефициент 1 ($[3]=[2]/[1]$ или 0,85, доколку е помал)	3	1,000	1,000
Релевантен фактор	4	4%	4%
Прв резултат ($[5]=[1]*[3]*[4]$)	5	2.109	968
ризики од смрт до 3 години	6	-	-
Бруто ризичен капитал (доколку не е негативен број)	7	-	-
ризики од смрт од 3 до 5 години	8	1.173.399	876.953
ризики од смрт (освен [6] и [7])	9	3.520	2.631
Вкупно ($[6]*0,1\% + [7]*0,15\% + [8]*0,3\%$)	10	1.173.399	876.953
Нето ризичен капитал (доколку не е негативен број)	11	1,000	1,000
Коефициент 2 ($[11]=[10]/([6]+[7]+[8])$ или 0,50, доколку е помал)	12	3.520	2.631
Втор резултат ($[12]=[9]*[11]$)	13	-	-
Капитализирани средства			
Пресметана маргина на солвентност за осигурување каде инвестицискиот ризик е на товар на осигуреникот	14	5.629	3.599

Потребното ниво на маргина на солвентност за дополнително осигурување кон осигурувањето на живот е прикажано подолу:

(Во илјади денари)

		2023	2022
Бруто полисирана премија	1	45.127	49.474
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 0.18	2	8.123	8.905

Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 0.16	3	-	-
Вкупен износ од Бруто полисираната премија ([4]=[2] + [3])	4	8.123	8.905
Бруто исплатени штети	5	13.036	8.302
Нето исплатени штети	6	6.728	5.812
Коефициент ([7]=[6]/[5] или 0.50 доколку е помал)	7	0,516	0,700
Пресметана маргина на солвентност за допол. осиг. ([8]=[4]*[7])	8	4.192	6.234
Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност		161.689	154.896

9. ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Основна функција на Службата за информатичко комуникациски технологии во Граве осигурување АД Скопје е сервис и поддршка на бизнисот во ефикасно и успешно реализирање на поставените планови и стратегии на друштвото, во рамки на генералната стратегија на Групација Граве и спроведување на корпоративските процеси и процедури. Службата за информатичко комуникациски технологии во Граве осигурување АД Скопје е поставена според потребите на деловните процеси во друштвото и има за цел навремено, точно и комплетно процесирање на информации и документи релевантни во работењето на друштвото.

Друштвото го следи трендот на технологијата и информатичката технологија па така во таа смисла опремени сме со висококвалитетна технологија која ги поддржува програмите за on-line пријава на штети, посебен програм за обработка на штетите, програм за следење на судските предмети како и посебни програми за финансии.

ГРАВЕ осигурување АД Скопје има правилници како интерни акти и воспоставено односно преземени се соодветно техничко организациони мерки за заштита на лични податоци и нивната обработка и тоа Серверите се поврзани во енергетска мрежа преку уред за непрекинато напојување, лозинките се менуваат на 90 дена и должината на лозинките е минимум 10 карактеристики, по 3 неуспешни обиди за поврзување системот се блокира, по изминување на 15 минути неактивност постои автоматско одјавување односно се заклучува десктопот. Се користи хардверска и софтверска заштита мрежна бариера помеѓу локална и надворешна мрежа, инсталирани се програми за антивирус, антиспајвер и антиспам заштита, интернет конекцијата е заштитена со мрежна бариера. Само администраторот на базата на податоци има директен пристап до базата во која се наоѓаат податоците, постојат лозинки за итни ситуации постои бекап документирана стратегија и многу други преземени технички мерки.

Службата за информатички технологии делува во правец на:

- Целосна достапност на ИТ сервисите;
- Техничка и апликативна поддршка на корисниците на информациските системи;
- Унапредување и имплементација на апликативен софтвер;
- Анализа и моделирање на деловни процеси по поединечни подрачја на работењето,
- Одржување на инфраструктура (сервери, виртуализација, складирање на податоци, логичко умрежување, управување со ресурси), системски сервиси (AD/DNS/File/Print), безбедност (пристап на корисници, AV, backup, disaster recovery), фиксна и мобилна телефонија;
- Примена на ИТ политика за безбедност според Правилникот за минимални стандарди на АСО и според безбедносните стандарди на Групација Граве

10. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото ги извршило следните трансакции со поврзани страни за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година:

Извештај за сеопфатна добивка (биланс на успех)**Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија – матична компанија**

	2023	2022
Бруто полисирана премија дадена во реосигурување		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	(22.761)	(23.316)
Промена во бруто резерва за преносна премија на неживот (дополнително) за реосигурување		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	141	159
Приходи по основ на провизии од реосигурување		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	8.513	9.216
Бруто исплата на штета – дел за реосигурување		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	7.181	6.609
Промени во резерви за настанати и непријавени штети-дел за реосигурување		
- Промени во резерва за настанати и непријавени штети – Реосигурување		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	(20)	918
Промени во бруто математичка резерва - дел во реосигурување		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	(167)	(93)
Останати административни трошоци		
- Трошоци за услуги (Grazer Wechelseitige Versicherung AG)	(7.608)	(4.209)

Извештај за финансиска состојба (биланс на состојба)**Реосигурување во бруто технички резерви**

	2023	2022
Дел за реосигурување на преносна премија		
- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	4.936	4.795

Дел за реосигурување на математичка резерва

- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	5.474	5.640
---	-------	-------

Дел за реосигурување за резерви за настанати пријавени штети

- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	9.843	9.863
---	-------	-------

Побарувања по основ на премија за реосигурување

- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	132	-
---	-----	---

Обврски по основ на премија за реосигурување

- Grazer Wechelseitige Versicherung AG / Австрија	-	234
---	---	-----

Останати обврски

- Обврски за лиценца (Grazer Wechelseitige Versicherung AG) Австрија	1.459	1.223
--	-------	-------

Во текот на 2023 година, Друштвото исплати дивиденда на акционерот Grazer Wechelseitige Versicherung Aktiengesellschaft Австрија во износ од МКД 18.447.960 (2022: МКД 18.488.100), (Белешка 22).

Извештај за сеопфатна добивка (биланс на успех)

Граве недвижности ДООЕЛ Скопје / Македонија - подружница на матичната компанија

	2023	2022
Трошок за закупнини		
- Граве Недвижности ДООЕЛ Скопје/ Македонија	5.496	5.367

Извештај за финансиска состојба (биланс на состојба)

	2023	2022
Краткорочни обврски		
- Граве Недвижности ДООЕЛ Скопје/ Македонија	76	271

Извештај за сеопфатна добивка (биланс на успех)

Граве Осигурување Неживот АД Скопје / Македонија - подружница на матичната компанија

	2023	2022
Трошоци за премија за осигурување		
- Граве Осигурување Неживот АД Скопје/ Македонија	(75)	(60)

Извештај за финансиска состојба (биланс на состојба)

	2023	2022
--	------	------

Краткорочни обврски

- Граве Осигурување Неживот АД Скопје/ Македонија	4	-
---	---	---

Извештај за сеопфатна добивка (биланс на успех)**GRAWE Hrvatska d.d / Хрватска - подружница на матичната компанија**

	2023	2022
Трошок за консултантски услуги		
- GRAWE Hrvatska d.d/ Хрватска	310	-

Во текот на дванаесет месечниот период во 2023 година Друштвото нема реализирано вложувања во државни обврзници т.е. купувања со посредство на банка од продавач BVG Beteiligung und Verwaltungsgesellschaft GmbH (2022: МКД 55.500 илјади) и од продавач Граве Осигурување Неживот АД Скопје (2022: МКД 88.776 илјади). BVG Beteiligung und Verwaltungsgesellschaft GmbH е дел од Групацијата на која припаѓа друштвото односно согласно сопственичката структура на Групацијата, BVG Beteiligung und Verwaltungsgesellschaft GmbH и Друштвото имаат заеднички сопственик, Grazer Wechselseitige Versicherung AG.

Акционерско друштво
за осигурување
ГРАВЕ
СКОПЈЕ

Г-дин Зоран Стојановски
Извршен директор

Прилози:

Прилог 1: Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)

Прилог 2: Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)

осигурување на живот

Граве

01.01 - 31.12

2022

Прилог 1:Извештај за финасиска состојба

(Биланс на состојба)

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	16	189.527	0
1. Гудвил	002			
2. Останати нематеријални средства	003	16	189.527	0
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004	18	3.908.769.704	3.630.360.178
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005		0	0
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		0	0
1.1 Земјиште	007			
1.2 Градежни објекти	008			
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		0	0
2.1 Земјиште	010			
2.2 Градежни објекти	011			
2.3 Останати материјални средства	012			
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013		0	0
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014			
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015			
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016			
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017			
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група - подружници	018			
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019			
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020			

III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	18	3.908.769.704	3.630.360.178
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022		0	0
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023			
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024			
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	18	3.464.800.436	3.036.357.569
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026			
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027	18	3.237.687.373	3.004.910.600
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028			
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029	18	227.113.063	31.446.969
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030		0	45.460.729
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031			
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032			
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033			
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		0	45.460.729
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035		443.969.268	548.541.880
4.1 Дадени депозити	036	18	439.000.000	543.000.000
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		0	0
4.3 останати заеми	038	18	4.969.268	5.541.880
4.4 Останати пласмани	039			
5. Деривативни финансиски инструменти	040			
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041			
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	23	28.830.130	31.447.965
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043	23	5.244.344	5.126.908
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044	23	5.695.535	5.772.955
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045	23	17.890.251	20.548.102
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046			
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквизационата резерва	047			
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048			

7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049	23	0	0
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		52.714.373	24.197.512
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		0	0
1. Одложени даночни средства	052			
2. Тековни даночни средства	053		0	0
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054		108.190.825	92.591.981
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	19	28.802.478	27.337.208
1. Побарувања од осигуреници	056	19	28.802.478	27.337.208
2. Побарувања од посредници	057			
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058			
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		3.701.238	0
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		3.701.238	0
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061			
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062			
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	21	75.687.109	65.254.773
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064			
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065	21	75.687.109	65.084.792
3. Останати побарувања	066	21	0	169.981
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067			
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		54.295.858	89.456.138
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	17	5.130.160	521.402
1. Опрема	070		5.130.160	521.402
2. Останати материјални средства	071			
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	20	49.165.698	88.934.736
1. Парични средства во банка	073	20	27.505.915	46.100.793
2. Парични средства во благајна	074	20	2.097	5.654
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075	20	21.320.807	42.319.766
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076	20	336.879	508.523
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077			

Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078		386.794	542.608
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		0	0
2. Одложени трошоци на стекнување	080			
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		386.794	542.608
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082			
С. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З)	083		4.153.377.211	3.868.596.382
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084			
ПАСИВА				
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085		749.400.306	661.521.917
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086		183.998.795	183.998.795
1. Запишан капитал од обични акции	087		183.998.795	183.998.795
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088			
3. Запишан а неуплатен капитал	089			
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090			
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		16.667.381	3.326.076
1. Материјални средства	092			
2. Финансиски вложувања	093		16.667.381	3.326.076
3. Останати ревалоризациони резерви	094			
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095		224.073.665	196.072.985
1. Законски резерви	096		224.073.665	196.072.985
2. Статутарни резерви	097			
3. Резерви за сопствени акции	098			
4. Откупени сопствени акции	099			
5 Останати резерви	100			
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		231.675.421	194.122.022
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102			
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		92.985.044	84.002.039
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104			
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105			
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	23	3.282.755.970	3.127.496.154
I. Бруто резерви за преносни премии	107	23	15.568.321	16.481.431
II. Бруто математичка резерва	108	23	3.198.725.767	3.048.073.721
III. Бруто резерви за штети	109	23	68.461.882	62.941.002
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110			
V. Бруто еквилизациона резерва	111			
VI. Бруто останати технички резерви	112			
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		52.714.373	24.197.512
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114		375.459	326.448
1. Резерви за вработени	115		375.459	326.448

2. Останати резерви	116			
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117		3.811.463	2.227.498
1. Одложени даночни обврски	118		2.294.703	827.931
2. Тековни даночни обврски	119		1.516.760	1.399.567
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120	24	0	0
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121	25	58.260.827	49.303.850
И. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122		0	0
1. Обврски спрема осигуреници	123			
2. Обврски спрема застапници и посредници	124			
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125			
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126	25	136.055	721.934
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127	25	136.055	721.934
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128			
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129			
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130		58.124.772	48.581.916
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131	25	54.162.357	44.670.067
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		0	0
3. Останати обврски	133	25	3.962.415	3.911.849
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134	26	6.058.813	3.523.003
С. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135			
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+С	136		4.153.377.211	3.868.596.382
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137		0	0

осигурување на живот

Граве

01.01 - 31.12

2022

Прилог 2: Извештај за сеопфатна добивка

(Биланс на успех)

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223a+224+225)	200		639.103.623	605.052.683
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	7	473.886.488	468.685.960
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202	7	505.169.321	504.280.256
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203			
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204			
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205			
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206	7	32.313.379	36.120.738
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207	7	-913.110	-394.727
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208			
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209	7	117.436	131.715
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	8	152.306.317	123.055.596
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211			
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		0	0
2.1 Приходи од наемнини	213			
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214			
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215			
3. Приходи од камати	216	8	133.301.317	121.188.015
4. Позитивни курсни разлики	217	8	344.021	185.105
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		5.782.261	208.545

6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		1.381.968	781.805
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		1.272.927	0
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		109.041	781.805
6.3 Останати финансиски вложувања	222			
7. Останати приходи од вложувања	223		11.496.750	692.126
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a	9	11.379.359	12.383.393
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224		516.971	532.234
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225		1.014.488	395.500
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		535.478.150	511.141.810
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	10	229.694.796	164.614.341
1. Бруто исплатени штети	228	10	233.700.594	176.917.542
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229			
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230			
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231	10	12.184.529	13.424.350
5. Промени во бруто резервите за штети	232	10	5.520.880	-872.332
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233			
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234	10	-2.657.851	-1.993.481
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235		150.729.466	210.922.766
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236	11	150.729.466	210.922.766
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237	11	150.652.046	210.811.187
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238	11	-77.420	-111.579
2. Промени во еквизационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		0	0
2.1. Промени во бруто еквизационата резерва	240			
2.2 Промени во бруто еквизационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241			
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		0	0
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		0	0

3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244			
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		28.516.861	11.842.818
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246	11	28.516.861	11.842.818
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247		0	0
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248		0	0
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249			
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250			
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251		114.979.614	105.910.712
1. Трошоци за стекнување (253+253a+254+255)	252	12	67.089.067	63.721.806
1.1 Провизија	253	12	56.863.452	54.759.513
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	253a	12	3.686.810	3.143.042
1.3 Останати трошоци за стекнување	254	12	6.538.805	5.819.251
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255			
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	12	47.890.547	42.188.906
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257	12	395.624	964.963
2.2 Трошоци за вработените (258a+258б+258в+258г+258д)	258	12	20.437.334	19.446.025
2.2.1 Плати и надоместоци	258a		13.485.536	12.806.702
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		1.348.516	1.277.082
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		5.413.294	5.193.905
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г			
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		189.988	168.336
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259			
2.4 Останати административни трошоци (260a+260б+260в)	260		27.057.589	21.777.918

2.4.1 Трошоци за услуги	260а	12	23.934.716	19.167.481
2.4.2 Материјални трошоци	260б	12	1.713.257	831.118
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в	12	1.409.616	1.779.319
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261		1.366.166	10.275.707
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262			
2. Трошоци за камати	263	13	0	0
3. Негативни курсни разлики	264	13	771.807	6.922.675
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		0	2.834.318
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		0	0
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267			
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268			
5.3 Останати финансиски вложувања	269			
6. Останати трошоци од вложувања	270	13	594.359	518.714
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	14	6.805.608	6.392.239
1. Трошоци за превентива	272			
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273	14	6.805.608	6.392.239
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274		1.636.585	1.183.227
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУПУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275		1.749.054	0
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		103.625.473	93.910.873
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		0	0
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	15	10.640.429	9.908.834
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279			
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		92.985.044	84.002.039
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		0	0